

Asia: ROIDno-2024-2954

Rovaniemen kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Lausunnonantajan koko suunnitelmaluonnosta käsittelevät näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne koko suunnitelmaluonnoksen osalta alla olevaan tekstikenttään

Kaupungin tavoitteena varhaiskasvatuksessa on tänä vuonna mm. yhteenkuuluvuuden tukeminen sekä yhteisten arvojen kirkastaminen. Varhaiskasvatuksen osalta kuntien ja varhaiskasvatussyksiköiden toimintaa ohjaavat kuntien varhaiskasvatussuunnitelmat sekä opetushallituksen ohjeistukset. Sitouttamattomuuden periaate on opetushallituksen ohjeissa hyvin selkeä; varhaiskasvatuksen ja esiopetuksessa ei ole Suomessa tunnustuksellista. Silti päiväkodeissa järjestetään uskonnollisesti sitouttavaa toimintaa vähintään 4 kertaa vuodessa. Sitoutumaton toiminta sisältää myös sen, ettei mitään uskontoa tai katsomusta arvoteta toista parempana tai että ollakseen hyvä ihminen, täytyy oppia jonkin uskonnon tavat. Yhteistyön lähialueen toimijoiden kanssa tulee olla pedagogisesti perusteltua. Toivoisin, että yhdenvertaisuussuunnitelmassa paneuduttaisiin varhaiskasvatuksessa tapahtuvaan syrjintään, jota syntyy, kun lapset joutuvat erilleen omasta vertaisryhmästään toistuvasti lukuvuoden aikana. Tämä siksi, koska he eivät kuulu samaan uskontokuntaa valtaväestön kanssa. Tekemällä opetushallituksen ohjeistusten vastaisia tilanteita saadaan aikaan tilanteita, joissa osa lapsista ja aina samat lapset tulevat uudelleen ja uudelleen syrjityiksi. He eivät ymmärrä, miksi joutuvat erilleen muista. Joskus myöskään perheet eivät ymmärrä yhteisen kielen puuttuessa, miksi näin toimitaan eivätkä tiedä myöskään oikeuksiaan.

Perheiden ja isompien lasten on lisäksi tehtävä valinta tunnustuksellisiin tapahtumiin osallistumisesta koko vuodeksi. Tästä on useita yhdenvertaisuusvaltuutetun kannanottoja ja ohjeistuksia, että jokaisen tilaisuuden kohdalla perheillä on oltava aito valinnanmahdollisuus. Yhdenvertaisuusvaltuutettu ja avi ovat myös linjanneet, että katsomuskasvatusta voidaan toteuttaa myös niin että se on kaikille sopivaa. Nyt tulisikin varmasti sisällyttää yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja sen toimenpiteisiin, miten kaupunki aikoo käytännössä tukea varhaiskasvatuksessa yhteenkuuluvuutta ja kirkastaa arvoja. Vai onko yhteenkuuluvuutta vain niille, joilla on oikea uskonto ja kristilliset arvot?

Lausunnonantajan kohtaa 4.1 Kuntalaisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koskevat näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne kohdan 4.1 osalta alla olevaan tekstikenttään

Lasten varhaiskasvatuksessa ja kouluissa kohtaama syrjimine ja ryhmästä erilleen joutumine perheen katsomuksen (uskonnottomuuden) tai muun kuin valtaväestön uskontokuntaan kuulumisen takia on lasten kohdalla liian säännöllistä.

Tätä tapahtuu parhaimmillaan neljä kertaa vuodessa: On syksyn kirkolliset tapahtumat(enkelikirkot), jouluku, pääsiäinen sekä kevätkirkot. Jos ja kun lapsi aloittaa päiväkodissa 1-vuotiaana ja peruskoulussa uskonnolliset tilaisuudet jatkuvat, niin saadaan 4 tapahtumaa x 6v. varhaiskasvatuksessa + 4 tapahtumaa peruskoulussa x 9v. aikana=60. Käytännössä lapsi joutuu erotetuksi vertaisryhmästään 60 kertaa 15 vuoden aikana. Näistä 24 kertaa alle kouluikäisenä, jolloin ei välttämättä edes ymmärretä, miksi juuri hän joutuu yksin muualle leikkimään ja laulamaan, kun muut ovat yhdessä.

Tämä ei voi olla perusteltua millään tavalla, mutta silti tätä tapahtuu. Varhaiskasvatussuunnitelmien ja opetushallituksen ohjeiden noudattaminen sekä yhdenvertaisuusvaltuutetun sekä avin lausuntojen pitäisi näkyä myös koko kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelmassa niin, että säännöllinen syrjimine huomioitaisiin ja pyrittäisiin saamaan se loppumaan.

Kristiina Haajanen

Asia: ROIDno-2024-2954

Rovaniemen kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Lausunnonantajan koko suunnitelmaluonnosta käsittelevät näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne koko suunnitelmaluonnoksen osalta alla olevaan tekstikenttään

Kunnat tyypillisesti myöntävät avustuksia moniin tarkoituksiin, mm. seuroille ja järjestöille. Yhtenä osana kunnan tapaa toimia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta parantavana toimijana tulisi olla, että kun kunta myöntää avustuksen (rahaa) jollekin taholle niin ehtona tuen myöntämiselle olisi, että tuen saaja sitoutuu noudattamaan kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.

Monilla järjestöillä on nykyisessä tilanteessa, kun taloudellisten seikkojen vuoksi kulut kasvavat ja mahdollisuudet saada tukia vähenevät, tarvetta käyttää vapaaehtoista ja maksutonta työvoimaa. (eläkkeensaajat, siviilipalveluhenkilöt, kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, työharjoittelu, yhdyskuntapalvelu, jne.)

Kun johonkin tehtävään ollaan ottamassa "palkatonta" työvoimaa niin tulisi kaikki palkaton apu ottaa tasaveroisesti huomioon, sekä otettaessa palkatta henkilöitä kunnan toimintoihin, kuin myös otettaessa henkilöitä seurojen ja yhdistysten vapaa-ehtoistehtäviin.

Lausunnonantajan kohtaa 4.1 Kuntalaisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koskevat näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne kohdan 4.1 osalta alla olevaan tekstikenttään

-

Asia: ROIDno-2024-2954

Rovaniemen kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Lausunnonantajan koko suunnitelmaluonnosta käsittelevät näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne koko suunnitelmaluonnoksen osalta alla olevaan tekstikenttään

Rovaniemen SETA ry:n hallitus on tutustunut Rovaniemen kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -ohjelmaan, joka on osa kaupungin strategiaa 2022—2030.

Luonnoksessa ei huomioida seksuaali- tai sukupuolivähemmistöjä lainkaan. Ohjelmassa ei kertaakaan mainita sukupuolibinäärin ulkopuolisia ihmisiä, heteronormatiivisuuden vaikutuksia eikä siinä ehdoteta esimerkiksi tukipalveluiden saatavuuden parantamista sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuuden kontekstissa. Nämä seikat ovat hyvin keskeisiä, kun tavoitteena on tehdä kaupungista jokaiselle saavutettava ja hyvä paikka asua.

Yksi tapa huomioida seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ohjelmassa olisi esimerkiksi lisäämällä tieto vuosittaisesta Arctic Pride -tapahtumasta sekä toimintoja, kuinka kaupunki on mukana tukemassa sateenkaarikansalle erityisen tärkeää paikallista ihmisoikeuksia puolustavaa tapahtumaa. Esimerkiksi Oulun kaupunki on lisännyt kohdan Oulu Pridesta ja sen tukemisesta kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan 2022-2026. Suunnitelmassa on kirjoitettu seuraavasti: "Oulun kaupunki oli mukana tapahtumassa yhteistyökumppanina. Kaupunki tarjosi tiloja tapahtumille ja kaupungintalolla liputettiin sateenkaarilipuin. Nuorisopalvelut

järjestivät työpajoja ja kulttuurilaitokset yleisöluentoja. Kaupunki sitoutui viestimään yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvistä asioista."

Ohjelmassa on huomattava määrä hyvin kannatettavia tavoitteita sekä joiltain osin selkeitä toimia niiden toteuttamiseksi. Epäselväksi jää kuitenkin esimerkiksi se, millaista yhdenvertaisuus ja tasa-arvo -koulutusta henkilöstölle tarjotaan tai on tarjotta, ja millä tavoin koulutus on toteutettu. Rovaniemen SETA ry pitää tärkeänä, että tasa-arvoon tähtäävät toimenpiteet viedään myös käytäntöön ja osana tätä tavoitetta olisi myös tärkeää saada tietoa siitä, miten henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -koulutukset käytännössä toteutuvat ja valvotaanko niiden käymistä.

Ohjelmassa erinomaista on se, että eri toimille on määritelty vastuutahot. Ohjelmasta ei kuitenkaan käy ilmi, ketkä valvovat kokonaisuuden toteutumista ja vastuutahojen toimintaa. Tähän olisi hyvä saada selvyyttä ja sitä kautta lisää avoimuutta.

Eriyisen tärkeänä pidämme sitä, että suunnitelman toteutumista käytännössä seurataan säännöllisesti ja mahdollisesti havaittaviin epäkohtiin puututaan välittömästi. Vain tällä tavalla voidaan varmistaa se, että ohjelman tavoitteet toteutuvat käytännössä.

Käsitteissä voisi olla enemmän kattavuutta, kuten transsukupuolisuus, heteronormatiivisuus ja sukupuolen moninaisuus. Viimeisempänä huomautamme, että suunnitelman käsitteet-kohdassa on virhe. Syrjinnän kohdalla on intersektionaalisuuden määritelmä.

Kokonaisuudessaan ohjelman tämän hetkinen versio on hyvä alku tasa-arvo ja yhdenvertaisuus - ohjelman luomiselle. Tällä hetkellä siitä kuitenkin puuttuu esimerkiksi ei-binääristen ihmisten huomiointi sekä seksuaalisuuteen ja sukupuolten moninaisuuteen liittyvien tukipalveluiden kehittämisen suunnitelma. Näillä kaupunki voisi osoittaa, että se todella seisoo oman tavoitteensa takana kaikille saavutettavasta ja yhdenvertaisesta asuinpaikasta.

Rovaniemen SETA ry:n hallitus

Lausunnonantajan kohtaa 4.1 Kuntalaisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koskevat näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne kohdan 4.1 osalta alla olevaan tekstikenttään

Rovaniemen SETA ry:n hallitus on tutustunut Rovaniemen kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuus - ohjelmaan, joka on osa kaupungin strategiaa 2022—2030.

Luonnoksessa ei huomioida seksuaali- tai sukupuolivähemmistöjä lainkaan. Ohjelmassa ei kertaakaan mainita sukupuolibinääriin ulkopuolisia ihmisiä, heteronormatiivisuuden vaikutuksia eikä siinä ehdoteta esimerkiksi tukipalveluiden saatavuuden parantamista sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuuden kontekstissa. Nämä seikat ovat hyvin keskeisiä, kun tavoitteena on tehdä kaupungista jokaiselle saavutettava ja hyvä paikka asua.

Yksi tapa huomioida seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ohjelmassa olisi esimerkiksi lisäämällä tieto vuosittaisesta Arctic Pride -tapahtumasta sekä toimintoja, kuinka kaupunki on mukana tukemassa sateenkaarikansalle erityisen tärkeää paikallista ihmisoikeuksia puolustavaa tapahtumaa. Esimerkiksi Oulun kaupunki on lisännyt kohdan Oulu Pridesta ja sen tukemisesta kaupungin tasa-arvo- ja

yhdenvertaisuussuunnitelmaan 2022-2026. Suunnitelmassa on kirjoitettu seuraavasti: "Oulun kaupunki oli mukana tapahtumassa yhteistyökumppanina. Kaupunki tarjosi tiloja tapahtumille ja kaupungintalolla liputettiin sateenkaarilipuin. Nuorisopalvelut

järjestivät työpajoja ja kulttuurilaitokset yleisöluentoja. Kaupunki sitoutui viestimään yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvistä asioista."

Ohjelmassa on huomattava määrä hyvin kannatettavia tavoitteita sekä joiltain osin selkeitä toimia niiden toteuttamiseksi. Epäselväksi jää kuitenkin esimerkiksi se, millaista yhdenvertaisuus ja tasa-arvo -koulutusta henkilöstölle tarjotaan tai on tarjotta, ja millä tavoin koulutus on toteutettu. Rovaniemen SETA ry pitää tärkeänä, että tasa-arvoon tähtäävät toimenpiteet viedään myös käytäntöön ja osana tätä tavoitetta olisi myös tärkeää saada tietoa siitä, miten henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -koulutukset käytännössä toteutuvat ja valvotaanko niiden käymistä.

Ohjelmassa erinomaista on se, että eri toimille on määritelty vastuutahot. Ohjelmasta ei kuitenkaan käy ilmi, ketkä valvovat kokonaisuuden toteutumista ja vastuutahojen toimintaa. Tähän olisi hyvä saada selvyyttä ja sitä kautta lisää avoimuutta.

Eriyisen tärkeänä pidämme sitä, että suunnitelman toteutumista käytännössä seurataan säännöllisesti ja mahdollisesti havaittaviin epäkohtiin puututaan välittömästi. Vain tällä tavalla voidaan varmistaa se, että ohjelman tavoitteet toteutuvat käytännössä.

Käsitteissä voisi olla enemmän kattavuutta, kuten transsukupuolisuus, heteronormatiivisuus ja sukupuolen moninaisuus. Viimeisempänä huomautamme, että suunnitelman käsitteet-kohdassa on virhe. Syrjinnän kohdalla on intersektionaalisuuden määritelmä.

Kokonaisuudessaan ohjelman tämän hetkinen versio on hyvä alku tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -ohjelman luomiselle. Tällä hetkellä siitä kuitenkin puuttuu esimerkiksi ei-binääristen ihmisten huomiointi sekä seksuaalisuuteen ja sukupuolten moninaisuuteen liittyvien tukipalveluiden kehittämisen suunnitelma. Näillä kaupunki voisi osoittaa, että se todella seisoo oman tavoitteensa takana kaikille saavutettavasta ja yhdenvertaisesta asuinpaikasta.

Rovaniemen SETA ry:n hallitus

Koivisto Jasmin

Asia: ROIDno-2024-2954

Rovaniemen kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Lausunnonantajan koko suunnitelmaluonnosta käsittelevät näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne koko suunnitelmaluonnoksen osalta alla olevaan tekstikenttään

Kuntalaisten huomioiminen kaavoitus-, metsänhoito-, luontoratkaisu-, energiakysymykset-, koulutuspoliittiset- ja muissa aiheissa jo suunnitteluvaiheessa niin, että kuntalaisilla on aito mahdollisuus vaikuttaa: esim. asukaskuulemisista pidetään pöytäkirjaa ja saatu asukaspalaute käsitellään suunnitteluryhmässä. Lausuntokierrosta ei pidetä heinäkuussa ja sen tulee olla ainakin kuukauden mittainen, selkeästi tiedotettu. Osallistaminen on yhdenvertaisuustyötä kuntatsolla. Pitäisi muistaa, että tavoite on siirtyä hallintokulttuurista palvelukulttuuriin. Palvelu edellyttää asiakkaan/käyttäjän/ kohteen kuulemista.

Tekstissä on turhaan THL tekstien lainauksia - vain oman kaupungin konkreettiset toimet tekstiin. Seurantataulukoon vuoden lisäksi tarkastelukuukausi ja vastuutahon esimiehen titteli merkiksi siitä, että on osoittaa päävastuullinen virkahenkilö. Entä kuka on rittävän perehtynyt arvioimaan onnistumisen ?- mittarit ainakin aina esiin.

Lausunnonantajan kohtaa 4.1 Kuntalaisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koskevat näkemykset

Voitte kirjoittaa lausuntonne kohdan 4.1 osalta alla olevaan tekstikenttään

Tekstin alussa on selkeämin seikkoja, joita tasa-arvoisessa toiminnassa on toteutettava. Toimenpiteisiin tulee tarkentaa, miten varmistetaan että rekrytoinnissa tavoitellaan sekä miesten että naisten tasaista edustusta kaupungin organisaatiossa? Miten varmistetaan palkkatasa-arvo ja /tai korjataan havaittu perusteeton palkkaero samanarvoisissa töissä? Tekstissä voisi ihan hyvin olla sanat nainen ja mies, sillä ne ovat tasa-arvolaisakin - ja miten kaupunki siis huomioi perhevapaiden tasapuolisuuden työntekijöilleen? Miten miehiä kannustetaan osallistumaan uuden lain puitteissa vahvistamaan isä-roolia jäämällä hoitovapaalle, lisää, lisää konkretiaa ihan arjen tilanteista.

Liisa Helamaa
kansalainen